

Mọi quan tâm về Hoa Kỳ càng tăng theo những bước phát triển về kinh tế, chính trị và quân sự của nước này.

Ngay khi viết xin chào và giới thiệu ba nghiên cứu của các tác giả nhìn từ những khía cạnh khác nhau:

1. Chính trị địa phương: bài báo 18 trang The Geography of Chinese Power. Tác giả Robert D. Kaplan đăng trên tạp san Foreign Affairs số tháng 05/2010.

2. Kinh tế và xã hội: bài báo 21 trang In China, Cultivating the Urge to Splurge. Tác giả David Leonhardt đăng trên nhật báo The New York Times ngày 24/11/2010.

3. Chính trị, văn hoá và lịch sử: sách dài 435 trang When China Rules the World: The End of the Western World and the Birth of a New Global Order Tác giả Martin Jacques xuất bản vào tháng 11/2009.

Ngay khi viết có vài nhận xét tổng quát trước khi vào chi tiết:

o Tình hình quan trọng khu vực Đông Á thay đổi rất nhanh, nhất là từ sau khi ngoại trưởng Hillary Clinton khẳng định mối quan tâm của Hoa Kỳ tại vùng Đông Nam Á, và động thái khiêu khích của Bắc Hàn qua việc bắn chìm tàu chiến và pháo kích sang Nam Hàn ở Bắc Á. Hai số kiến nghị mà tôi sẽ nhận xét của hai tác giả Robert Kaplan (5/2010) và Martin Jacques (11/2009) phải thay đổi ít dù cho mối quan hành trong vòng 1 năm trước đây.

o Với cái nhìn của một người từ Á Châu dù có đồng ý hay không với các tác giả thì chúng ta cũng nên ghi nhận rằng các quan điểm này phần nào kính cẩn của giới quan sát và nhận hành động lên chính sách từ phương Tây.

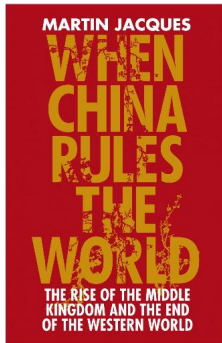
Bài báo dài 18 trang mang tựa đề The Geography of Chinese Power của Robert D. Kaplan đăng trên tạp san Foreign Affairs số tháng 05/2010, trình bày cái nhìn từ góc nhìn Địa lý chính trị (geo-politics) giữa Hoa Kỳ và các nước láng giềng (Nga - Ấn - Đông Nam Á - Hàn - Nhật), cùng những khu vực lợi ích chiến lược (Tân Cương - Tây Tạng - Đài Loan - biển Đông). Tác giả cho rằng Trung Quốc có lợi thế là một đại quốc trên đất liền (land power) hơn duyên hải (sea power - với vùng ven biển dài hơn 9000 dặm). Hai mục tiêu chính của Hoa Kỳ là :

- (a) tìm tài nguyên tại các vùng thưa dân nhưng giàu khoáng sản như Trung Á, Mông Cổ, và xa hơn nữa là Phi Châu và
- (b) bảo đảm con đường hàng hải từ Ấn Độ Dương sang qua biển Đông.

Sẽ bành trướng của Trung Quốc tại yếu tố và chạm với các nước lớn trên lục địa gờm Nga - Ấn, cùng các thế lực biển khơi gờm Mỹ - Nhật - Đài Loan - Đông Nam Á.

Bài báo dài 21 trang mang tựa đề In China, Cultivating the Urge to Splurge của David Leonhardt đăng trên nhật báo The New York Times ngày 24/11/2010 phân tích tình hình kinh tế thị trường và mô hình chính trị độc đảng. Nhà cầm quyền không bỏ chi phí bỏ ý nghĩ khuyến khích của đa đảng nên một mặt đã thành công tập trung nhân lực, vật lực cho các bước phát triển ngoạn mục, nhưng bù lại phải trả giá đắt qua sự chênh lệch giàu nghèo và hủy hoại môi trường. Tác giả đánh giá rằng Bắc Kinh hiện tích trữ một kho dự trữ ngoại tệ khổng lồ (2500 tỷ USD) nên đã khuyến khích quy tập mặt tiền thách trong vòng 5-10 năm tới đây, nhưng sau đó sẽ rơi vào khủng hoảng trầm trọng nếu vẫn không giải quyết các mâu thuẫn nội tại về chính trị và xã hội. Nói cách khác, Hoa Kỳ dù không cần vội vã thay đổi chính sách nhưng thời gian cũng cần dè dặt!

Theo nhận xét của người viết thì đây là một bài báo rất giá trị, cách trình bày cân đối và chuyên môn đáng chú ý tránh được cảm tính khen chê thông thường khi bàn về một đề tài rất nhạy cảm Trung Quốc.

Quyển sách dài 435 trang mang tựa đề *When China Rules the World: The End of the Western World and the Birth of a New Global Order* là một công trình nghiên cứu đáng kể của Martin Jacques về ảnh hưởng của nền văn hoá và lịch sử Trung Hoa khi đất nước này tiến lên hàng siêu cường. Một cách ngắn gọn, tác giả phân tích vào chi tiết câu nói của Napoleon Bonaparte 200 trước đây: “Hãy để Trung Hoa ngủ yên vì thế giới sẽ rung chuyển khi nước này thức dậy”

Martin Jacques đã tìm hiểu về ảnh hưởng của Khổng Giáo và quan niệm về Hán tộc để nhìn xét rằng xã hội Trung Quốc dù canh tân hoá vẫn mang đậm sắc thái phong kiến và truy n thống, và va chạm với những quan niệm về tự do và dân chủ của Tây Phương.

Điều mà quyển sách là tác giả bỏ nhiều thời gian sinh sống và tìm hiểu về tập quán tại Hoa Lâu nên có thể được dùng cho các thanh niên gốc Á Châu đọc và hiểu thêm về nền văn hoá của nước này.

Khuyết điểm là tác giả không đề cập đến các mâu thuẫn xã hội đòi hỏi Bắc Kinh phải giải quyết các thách thức nội tại này; vì thế về nền văn hoá truy n thống những lý không phân tích đâu là các giá trị phổ quát mà nhân loại đã bỏ ra 200 năm để tìm kiếm; phác họa một mô hình nét vẽ hài hoà giữa cái cũ và mới - thế này có lẽ không riêng gì tác giả mà cũng không ai biết xã hội Trung Hoa sẽ đi về đâu trong vòng 10-20 năm tới đây!

Nhìn chung, trên đây là các công trình nghiên cứu đáng kể và cần đọc, viết lên trên những biên cảnh thời sự để mang lại cách nhìn lâu dài và toàn diện về một trong những vấn đề quan trọng nhất của thế kỷ 21.

